

VANHAN TESTAMENTIN HISTORIATAPAHTUMAT

1. Moos. - Ester

VANHAN TESTAMENTIN AIKAJANA (EKR.)

Alkukertomukset

- 2000 Abraham, Iisak, Jaakob, Joosef
- 1600 Egyptin orjuus
- 1200 Mooses, Joosua (Egyptistä pako, Israeliin paluu)
- 1000 Daavid, Salomo ja muut kuninkaat
- 930 Israelin valtakunta jakaantuu
- 750-400 Profeetat
- 587 Babylonia valloittaa Israelin, orjuus Babyloniassa
- 400 Paluu Israeliin, orjuuden loppuminen
- 7-4 Jeesuksen syntymä

LUOMISKERTOMUKSET (1. MOOS 1:1 - 1. MOOS. 3:24)

- Luomiskertomuksessa 3 pääsanomaa
 1. Jumala on luonut kaiken
 2. Kaikki on alun perin luotu hyväksi
 3. Ihminen luotiin Jumalan kuvaksi, elämään Jumalan yhteydessä
- Luomiskertomus, evoluutio, tiede?????
- Jeesus mukana jo luomisessa
 - ”Alussa” (hepr. be re'shiyth) voidaan kääntää myös ”ensimmäisenä” tai esikoisessa
 - Vertaa Kol. 1:15-17
- Luomisen jälkeen syntiinlankeemus

ABRAHAM, IISAK, JAAKOB (1. MOOS. 12 – 1. MOOS. 35)

- Israelin kansan kantaisät (patriarkka), erityisesti Abraham
- Jumala kutsui Abrahamin, lupasi hänestä kasvavan suuri kansa
 - Abraham uskoi Jumalan lupauksen, Jumala katosi hänet vahurskaaksi
 - Sai lisäkin vasta noin 20 vuoden päästä

Asia Minor

Black Sea

Caucasus Mountains
Ararat Mountains
Mt. Ararat

Armenia

Araxes R.

Caspian Sea

Taurus Mountains

Lebanon Mountains

• Haran
Paddan Aram

Mesopotamia

• Nineveh

Assyria

Media

Caspian Mountains

Mediterranean Sea

• Sidon
• Tyre

Syria

• Damascus

Canaan

• Jerusalem

Euphrates R.

Tigris R.

Chaldea

• Babylon

Elam

• Susa

Zagros Mountains

Nile R.

• Memphis

Mt. Sinai

Egypt

Arabian Desert

• Ur

**The
Old Testament
World**

Persia

Persian Gulf

Red Sea

Isaak "uhraaminen"

1. MOOS. 22:1-19

ABRAHAM, IISAK, JAAKOB (1. MOOS. 12 – 1. MOOS. 35)

- Israelin kansan kantaisät (patriarkka), erityisesti Abraham
- Jumala kutsui Abrahamin, lupasi hänestä kasvavan suuri kansa
 - Abraham uskoi Jumalan lupauksen, Jumala katosi hänet vahurskaaksi
 - Sai lisäkin vasta noin 20 vuoden päästä
- Iisakille syntyi pojat Esau ja Jaakob
- Jaakobille syntyi 12 poikaa (Ruuben, Simeon, Leevi, Juuda, Isaskar, Sebulon, Dan, Naftali, Gad, Asser, Joosef, Benjamin)
 - Israelin 12 heimoa

JOOSEFIN MATKA KAIVOSTA EGYPTIN VALTIAAKSI (1. MOOS. 37-50)

<http://www.thebricktestament.com/home.html>

MOOSES EGYPTISSÄ JA ISRAELIN VAPAUTTAJANA (2. MOOS. 1 – 15)

- Vuosisatoja myöhemmin israelilaiset orjuutettiin Egyptissä
- Mooses oli juutalainen, faaraon vaimo ja tytär adoptoivat hänet
- Mooseksen veli oli siis tuleva faarao
- Jumala kutsui juutalaisen Mooseksen vapauttamaan kansan
- Jumala ilmestyy palavassa pensaassa, ja ilmoittaa nimensä, Jahve ("minä olen se joka olen")
- Faarao ei päästä kansaa pois → vitsaukset → faarao päästää heidät
- Viimeinen vitsaus: Egyptin esikoisten kuolema, Israelin esikoiset pelastuivat, koska oviin siveltiin karitsan verta → Pääsiäinen
- Faarao lähtee ajamaan takaa, Kaislameren ylitys!

MOOSES KANSAN JOHDATAJANA (2. MOOS. 16 – 40)

- Autiomaavaellus (40v) kohti Luvattua maata, Israelia
- Vaelluksen aikana Jumala antaa muun muassa 10 käskyn lain
- Kansa kapinoi vaelluksen aikana paljon
- 3. Mooseksen kirjan sisältää lähinnä Israelin kansan lakipykälää

ISRAEL PÄÄSEE LUVATTUUN MAAHAN (4. MOOS. 14-36 5. MOOS. JOOS.)

- Mooses ei itse pääse Luvattuun maahan (5. Moos. 34)
- Seuraajaksi valitaan Joosua
- Paljon sotia muita kansoja vastaan ja valloituksia (esim. Jeriko)

(TUOM. RUUT KUNINKAAT 1.-2. SAM.)

- Aluksi tuomarit olivat kansan johtajia (12 kpl)
- Ruutin kirjassa kerrotaan tuomarien aikaisesta Ruutista, joka oli Jeesuksen esiäiti
- Israel saa Saul-nimisen kuninkaan, joka ei kuitenkaan toimi Jumalan tahdon mukaan
- Jumala määrää kuninkaaksi Daavidin (aiemmin voittanut Goljatin!), Saulin ja Daavidin välillä taistelua
- Daavid nousee lopulta kuninkaaksi, tämän jälkeen hänen poika Salomo

ISRAELIN VALTAKUNTA LOISTOSTA ORJUUTEEN (1.-2. KUN. 1-2. AIK.)

- Salomo rakennutti Jerusalemin ensimmäisen temppelin
- Salomon kuoltua kunikuus periytyi, oli hyviä ja huonoja kuninkaita
- Kuningas Rehabeamin aikana valtakunta jakaantui kahtia:
 - Juuda (eteläinen valtio)
 - Israel (pohjoinen valtio)
- Assyria tuhosi pohjoisvaltion 722 eKr.
- Babylon tuhosi etelävaltio Juudan (ja temppelin!) 587
- Kansa vietiin pakkosiirtolaisuuteen Babyloniaan

Asia Minor

Armenia

Syria

Mesopotamia

Assyria

Media

Elam

Persia

Egypt

**The
Old Testament
World**

PALUU PAKKO SIIRTOLAISUUDESTA (ESRA, NEHEMIA, ESTER)

- Kronologisesti ensimmäisenä näistä Esterin kirja
- Kirjassa kerrotaan juutalaistyttö Esterin noususta Babylonian kuningattareksi ja hän pelastaa Israelin kansan hävitykseltä
- Nehemian ja Esran kirjoissa kerrotaan Israelin kansan paluusta pakkosiirtolaisuudesta
- Jerusalemin toinen temppeli rakennetaan!
Jee!

OVATKO TAPAHTUMAT TODELLA TAPAHTUNEET?

- Israelilaiset paimentolaiskansa
- Liikkuivat paljon → Arkeologisia todisteita vähemmän kuin muista kansoista
- Joissakin tapahtumissa Raamattu on ainoa lähde
- Kuitenkaan löydetyt todisteet eivät ole ristiriidassa
- Oliko muinainen Israel olemassa? Sianluut kertovat yllättävän paljon...

Click to Enlarge

OVATKO TAPAHTUMAT TODELLA TAPAHTUNEET?

- Israelilaiset paimentolaiskansa
- Liikkuivat paljon → Arkeologisia todisteita vähemmän kuin muista kansoista
- Joissakin tapahtumissa Raamattu on ainoa lähde
- Kuitenkaan löydetyt todisteet eivät ole ristiriidassa
- Oliko muinainen Israel olemassa? Sianluut kertovat yllättävän paljon...
- Mielenkiintoinen esimerkki myös Joos. 8:30-31

